

Eesti Majandus

Tööstuse, kaubanduse ja rahanduse ajakiri

---

4. köide   Tallinnas, teisipäeval, 8. aprillil 1924   Nr. 14 (58)

Sisu:

Toimetuse kommentaar

Kütteainete tarvitamine 1920—1922. aastani

Prantsuse kaubalepingust

Sise- ja väljamaa kroonika

Teated ettevõtete tegevusest

Isiklikud teated

Raha- ja kaubaturu ülevaated

Ilmub kord nädalas

Wäljaandja: Eesti Majanduspoliitiline Selts, Tallinnas

EESTI MAJANDUS

Tööstuse, kaubanduse ja rahanduse ajakiri
ilmub Eesti Majanduspoliitilise Seltsi väljaandel
kord nädalas

Vastutav toimetaja N. KÖSTNER

Ainukene majandusline eri-ajakiri Eestis

Juhtkirjad paremate Eesti asjatundjate sulest
Laialdane majandusline informatsioon sise- ja
väljamaalt

Eesti konsulaar- ja kaubandusliste esitajate aru-
anded

Igale ärimehel tarvilikud praktilised teated kau-
banduse, tööstuse ja rahanduse alalt

Ärisse puutuvad juriidilised teated

**Ajakiri ilmub kaubandus-tööstusmi-
nisteeriumi, Tallinna Börse-komitee,
Pankade Nõukogu ja Vabrikantide
ühisuse toetusel**

Tellimise hind: aastas Emk. 1000.- Väljamaale 2000.-
pooles " " 500.- " 1000.

Toimetus: Pikk tän. 40, Tallinnas, tel. 29-39

Talitus: Lai tän. 38, Graafiline ühing „Kiri“ tel. 18-66

EESTI MAJANDUS

TÖÖSTUSE, KAUBANDUSE JA RAHANDUSE AJAKIRI

Tellimise hind: aastas Emk. 1000.— Väljamaale Emk. 2000.—
pooleaastas „ 500.— „ „ 1000.—

Toimetus: Pikk tän. 40, Tallinnas, tel. 29-39 Talitus: Lai tän. 38, Graafiline Ühing „Kiri“. Telef. 18-66

4. köide. Tallinnas, teisipäeval, 8. aprillil 1924. Nr. 14 (58).

Sisu: Toimetuse kommentaar. Kütteainete tarvitamine 1920–1922. Prantsuse kaubalepingust. Sise- ja väljamaa kroonika. Teated ettevõtete tegevusest. Isiklikud teated. Raha- ja kaubaturu ülevaated.

Tallinnas, 7. aprillil 1924.

Vagunite puudus kitsaroopalisel.

Viimasel ajal on Pärnu-Tallinna kitsaroopalisel raudteel kaupade vedu tuntavalt suurenenud. Nii ettevõtjad ja vabrikud, kui ka raudtee ise veavad suuremal määral metsamaterjaale, peasjalikult põletispuid.

Et aga kitsaroopalisel raudteel vagunite arv kasvavate hooajaliste vedude jaoks piiratud on, siis ei suuda raudtee mitte ükski metsamaterjalide saatjaid, vaid ka muude kaupade saatjaid rahuldada.

Sarnane olukord on meie kaupmeeskonna seas laialist nurinat sünnitanud. Tallinn-sadama jaam, kui suurem kaupade saatekoht, ei suuda viimasel ajal pooltki vagunite nõudmisi täita, mille tõttu kaupade edasisaatmine päevade viisi viibib.

Käepärast olevate andmete põhjal on näha, et raudteevalitsus on rohkem tähelepanu metsamaterjalide väljaveo peale pannud, viimastele vagunite määramiseks rohkem vastutulekut ülesnäidates.

Olgugi et metsamaterjalide veoks lumete lõppemise tõttu vagunite andmine tarvilik on, pealegi kus paljudes jaamades (Surju, Siigaste, Halliste, Oisu, Olustvere, Kolo jne.) mitme kuu puude tagavara edasisaatmist ootab, peaks raudteevalitsus ikka esimeses järjekorras muude kaupade (vabriku ja põllusaadused) veole eesõiguse andma.

Kütteainete tarvitamine 1920–1922.

Statistika keskbüroo kokkuvõtted kütteainete tarvitamise kohta meie tööstuses ja riigi raudteedel pakuvad kahtlemata huvitava pildi meie majanduslikust elust — omal alal. Siin on tänuväärt töö ära tehtud, esiteks selle kohta, missuguseid ja kuipalju kütteaineid meie tööstus ja raudteed aastas üldse tarvitanud; teiseks on ära näidatud, kuipalju meie üksikud tööstusharud iga üks oma ette aastas kütet vajanud. Andmed ulatavad 1920.–1922. aasta kohta ning see annab võimalusi mõningaid võrdlusi teha ning lubab selgitada osalt neid nähtusi, mis sihis meie kütte tarvitamine senini arenenud.

Millest meie tööstus kolme eelnimetatud aasta jooksul jõudu ammutanud, seda näitab alljärgnev tabel: (tuhandetes üksustes). (vaata lhk. 246).

Kokkuvõttes peegeldub eriti suur üldarvu kasv 1921. aasta kütteainete tarvitamises: sel aastal oleme 52 tuhat kbs. puid enam ära tarvitanud kui eelmisel aastal, mis ka väga arusaadav, kui mees pidada, et meie soiku jäänud tööstusettevõtetele eriti sel aastal elu sisse acti ja ka elavalt uusi ettevõtteid asutati; samuti kasvab kütteainete tarvitus raudteedel, iseäranis Vene transiit-vedude juuretulekuga.

1922. aasta üldarvu juures näeme aga vaevalt märgatavat tõusu ning ta ulatab vähe üle kahe tuhande kbs.

Meie peaksime täpsusest kahtlemata kaudgel olema, kui meie omale aastase kütte-

Kütteenete liigid	Absoluutarvudes			Ümberarvatud puude peale kbs.*)			0/0 aasta tarvitusest		
	1922.	1921.	1920.	1922.	1921.	1920.	1922.	1921.	1920.
Puud	118,0 kbs.	155,3 kbs.	125,5 kbs.	118,0	155,3	125,5	60,4	80,4	88,8
Kännud	3,2 „	3,6 „	0,7 „	1,9	2,2	0,4	1,0	1,1	0,3
Turvas	3.054,2 pd.	3.814,9 pd.	1.146,8 pd.	12,7	15,8	4,7	6,5	8,7	3,4
Kivisüsi	3.087,8 „	377,8 „	321,7 „	30,8	3,7	3,2	15,8	2,0	2,3
Koks ja briketid	163,0 „	78,5 „	141,0 „	2,0	0,9	1,6	1,10	0,5	1,3
Puusüsi	2,3 „	3,3 „	—	0,02	0,03	—	—	—	—
Põlevkivi	4.473,7 „	3.359,9 „	1.155,2 „	28,9	14,6	5,0	14,8	7,6	3,6
Nafta, petroleum, bensiin ja teised	60,0 „	24,5 „	31,8 „	0,6	0,5	0,5	0,4	0,2	0,3
Kokku				195,3	193,2	141,2	100 0/0	100 0/0	100 0/0

ainete väärtuse üldist hindamist ülesandeks seaksime, et aga meid rahvamajandusliselt seisukohalt see küsimus siiski huvitab, mitme miljoni marga eest meie tööstus ja raudteed aastas kütet ligikaudselt ära tarvita- vad, siis võtame kbs. puude keskmiseks turuhinnaks 5000 Emk. ja kasvatame seda 1922. aastal ära tarvitatud kubiksüldade üldarvuga ning näeme et meie tööstus ja raudteed ühtekokku aastas umbes ühe mil- jard marga eest kütteenet tarvitavad.

Pea kütteenetina esineb meil puu: esi- mesel rahu aastal annab ta ligi 90% kogu üldtarvitusest, kuna ülejäänud kümnes osa turba, põlevkivi ja kivisöe arvele langeb. Järgnevatel aastatel algab puu tarvitamise kiire kahanemine ning 1922. aastal rahul- dab ta endise 90% asemel ainult 60,4% kogu meie üldtarvitusest. Esimese puu välja tõrjuna esineb senini kivisüsi, mille tarvitamine kahe aasta jooksul ligi kümme korda on kasvanud; ülaltoodud andmete järele on kivisüsi tarvitatud 1920. a. 321 tuhat puuda, 1921. — 377 tuhat puuda, kuid 1922. aastal on siin järsku tõusu mär- gata, mis üle kolme miljoni puuda ulatab. Ei saa salata, et need arvud iseenesest tea- tava kahtluse alla langevad, kui väliskau- banduse andmed kivisöe sisseveo kohta hoopis lahkuminevat keelt kõnelevad: nii oleme 1921. a. andmete järele üle poolteise miljoni puuda kivisütt sisse vedanud, kuna

*) 1 kbs. puudele väärtub: = 1,65 kbs. kända = 240 pd. turvast = 230 pd. põlevkivi = 100 pd. kivisütt = 80 pd. koks = 80 pd. brikettsi = 60 pd. naftat = 60 pd. petroleumi = 60 p. masuüsi = 100 pd. puusüsi.

1922. aasta kivisöe sissevedu ligi viie ja poole miljoni puudani ulatab. Kuhu meie sisemine tung need kolm ja pool miljoni puuda sütt mahutas, mis kahe aasta jook- sul rohkem sisse veetud, kui meie tööstus ja raudteed samal ajal ära tarvitasid — jääb väga küsitavaks. Et nad 1923. aasta jaoks tagavaradeks jäid, seda on raske uskuda; ennemini võib arvata, et meie statistika keskbüroo andmed täpsuse mõt- tes nii ühel kui teisel korral palju soovida jätavad *).

Kuid andmete ebatäpsuse peale vaatam. on selge, et kivisüsi meie tööstusesse tuge- vasti teed on rajanud.

Pea sama edukalt on kivisöega meie lootustäratav põlevkivi võistlust pidanud: 1920. aastal andis põlevkivi kogu meie kütteenete üldtarvitusest 3,6%, järgmisel aastel on see protsent enam kui poole võrra kasvanud, ning 1922. aastal moodustab ta juba 14,8% või 1% vähem kui kivisüsi. See järjekindel põlevkivi tarvitamise kasv on igatahes tõenduseks, et ta edaspidi meie kütteenete turul veel mõjuvamalt kaasa hakkab kõnelema ja sellega meie metsade põletispuudeks mahavõtmisele piiri aitab panna.

Kuid sama kiitvat otsust ei saa meie käesolevate andmete järele oma turbaraba- dest anda. Võrreldes 1921. aastat eelmi- sega, on küll turba tarvitamises suurt tõusu märgata, kuid 1922. aastal on jälle mingi- sugusel põhjusel äkiline kahanemine ette tulnud. Nähtavasti on siin turba asemele

*) Autor unustab ära laevade kütet tarvituse. Toim.

kivisüsi astunud, mis eriti paberi- ja metallitööstuses tulukam, kui turvas. Teiste kütteinete, nagu koksi, brikettide ja nafta tarvitamine moodustab iseendast võrdlemisi väikese osa kogu meie üldtarvitusest ning siin ei ole kolme aasta jooksul eriti silmatorkavaid muutusi ette tulnud. Need on kütteinete, mida oma erilise iseloomu poolest teiste ainetega raske vahetada, ning sellepärast võib arvata, et siin ka edaspidi ise-

äralisi muutatusi pole oodata. Sest pole põhjust mõelda, et koks ja brikett (viimast tarvitatakse meil ainult metallitööstuses) põlevkivi või turba poolt edaspidi välja tõrjutakse.

Ülemminnes küsimuse juure, missugusel arvul meie üksikud tööstusharud kütteineteid tarvitavad ja kuidas siin igal üksikul alal kütteinete tarvitamine arenenud, toome alljärgneva tabeli:

Tööstusharud	Ümberarvatult puude peale – kbs.			0/0 aasta tarvitusest		
	1922.	1921.	1920.	1922.	1921.	1920.
Tekstiiltööstus	25.710	23.432	22.099	13,2	12,2	15,6
Paberi- ja pabertööstus	35.233	25.858	22.940	18,0	13,4	16,3
Puutööstus	3.435	5.696	2.632	1,7	2,9	1,6
Nahatööstus	3.087	1.862	2.621	1,6	0,9	1,9
Kivide ja muldade t.-s.	24.605	17.776	8.668	12,6	9,2	6,1
Metallitööstus	14.943	15.310	15.195	7,6	7,9	10,8
Keemiatööstus	6.065	6.265	6.885	3,1	3,2	4,9
Toidu- ja maitseainete tööstus	12.110	7.128	5.736	6,2	3,7	4,0
Elektrijaamad	12.923	10.480	6.630	6,6	5,4	4,7
Raudteed	57.221	79.409	47.831	29,4	41,2	33,8
Kokku	195.330	193.216	141.255	100 ⁰ / ₀	100 ⁰ / ₀	100 ⁰ / ₀

Rohkuse poolest seisavad siin silmanähtavalt esimesel kohal raudteed: 1920. aastal nõudsid nad kütteinete üldtarvitusest 38,8% omale, ning 1921. aastal on see arv veelgi tõusnud – kuni 41,2⁰/₀-ni. Nagu juba varem tähendasime, tuleb meie kütteinete tarvitamise 1921. aasta üldist tõusu transiitveo arvele kirjutada, sest teadupärast valitses meie transiitveos eriti 1921. aastal elavus, mille sarnast järgmised aastad enam pole näinud. Sellepärast on ka arusaadav, et 1922. aastal kütteinete tarvitamine raudteel uuesti langes.

Kui meie raudteel kütteinete tarvitamises edasi-tagasi kõikumisi näeme, siis on aga tööstusharude juures üleüldiselt järjekindlat tõusu märgata, ning sellepeale vaatamata, et meie raudteedel kütte tarvitamine 1922. aastal eelmise aastaga võrreldes 20 tuhande kbs. võrra vähenenud, on meie kütteinete kogusumma samal aastal siiski kahe tuhande kbs. võrra tõusnud, s. t. meie tööstus on eelmise aastaga võrreldes 23 kbs. kütet enam ära tarvitanud.

Käesolev tabel annab selge pildi selle kohta, missugused tööstusharud meil erilist tõusu näidanud, kus paigal püsitud ja kus tagasi mindud, ja seda väga arusaadaval põhjusel, sest meie tööstusliku ettevõtte arenemise või seisakuga muutub vastavalt ka kütteinete tarvitamine, väljaarvatud veejõuga töötavad ettevõtted.

Üksikute tööstusharude vaatlusele üle minnes, näeme, et meie metallitööstusele järgnev valulaps tekstiiltööstus kolme aasta jooksul kütteinete tarvitamises siiski teatavaid edusamme on teinud. Et aga selle alla ka meie linatööstus kuulub, siis tuleb siin märgatavat tõusu suuremal määral vist küll viimase arvele kirjutada. Meie paberi- ja pabertööstuses on selle vastu hoopis suuremat tõusu märgata, ning see tööstusharu on meil senini üks esimestest kütteinete tarvitajatest.

Otsustades kütteinete tarvitamise rohkuse järele, on meie puutööstus teistega võrreldes veel täiesti algastmel ning käesoleva vaatluse all olevad aastad ei ole siin

asjasse parandust toonud. Mingisugusel põhjusel on siin kütteainete tarvitamine 1922. aastal isegi vähenenud. Ometi peaks aga meie puutööstusel kõik loomulikud arenemisvõimalused olema. Mõõdamines nahatööstusest, kus kütteainete tarvitamises ka kõikumised ette on tulnud, kuid 1922. aastal uut töusu on märgata, jõuame kivide ja muldade tööstuse juure, kus kütteainete tarvitamine hoogsalt ja järjekindlalt kasvunud. Arvu poolest seisab see tööstusharu paberi- ja tekstiiltööstuse järele 1922. aastal kolmandal kohal. Suuremate küttearvitajatena on muidugi tsemendivabrikud.

Tagasiminekut näitab kütteainete tarvituses metallitööstus, mis absoluut

arvudes siiski võrdlemisi väike on, kuid seda suurem on aga siin protsentuaalne kahanemine: 1920. aastal tarvitas metallitööstus 10,8% kogu meie kütteainete aastast kogusummast, 1922. aastal teeb aga see veel 7,6%. Pea samasugust pilti näeme ka keemiatööstuses, kuigi protsentuaalne vähenemine natuke vähem on. Tugevasti on kasvanud küttearvitamine toidu- ja maitseainete tööstuses ning elektrijaamades, kus 1922. a. kummalgi pool kütet enam kui pool rohkem tarvitama hakatud, kui 1920. aastal.

Lõpuks on meil käepärast andmed, misuguseid kütteaineid üksikud tööstusharud 1922. aasta jooksul tarvitanud (ümberarvatult puude peale kantsüldades):

Tööstusharud	Puud	Kännud	Turvas	Kivisüsi	Pölevkivi	Koks	Muud ained
Tekstiiltööstus	21.948	142	3.246	90	132	39	113
Paberitööstus	12.971	350	2.466	19.428	3	6	8
Puutööstus	2.939	53	67	356	1	—	19
Nahatööstus	1.808	128	153	979	—	19	—
Kivide ja muldade tööstus . .	13.122	782	828	180	9.681	—	10
Metallitööstus	6.153	112	760	5.135	909	1.093	778
Keemiatööstus	2.466	32	1.658	1.319	262	245	83
Toidu- ja maitseainete-tööstus .	8.050	356	559	2.841	—	82	221
El. jaamad	7 020	5	1.069	314	4.492	—	23
Raudteed	41.593	25	1.919	236	13.436	—	2

Kodumaa küttega töötavad meil tekstiiltööstus, kivide ja muldade tööstus, ning raudteed; väljamaa kütte ulatab neil vaevalt ühe protsendini. Samuti tarvitavad elektrijaamad meil tähtsuseita määral väljamaa kütet; sellele järgneb puutööstus, kus väljamaa kütte protsent 11 ulatab. Teistes tööstusharudes kõigub see 20–30% vahel, ainult metallitööstuses ulatab ta 48% ning paberitööstuses isegi 55%.

Pölevkivi on meil senini ainult põlevkivitööstuses eneses, tsemenditööstuses, elektrijaamades ja raudteedel suuremal arvul tarvitamist leidnud: Esimesel alal rahuldab kuni 40% kogu kütte tarvitusest, teisel 35% ning raudteedel 23,5%. Peale selle on ta tähtsuseita arvul tarvitamist leidnud keemia- ja metallitööstuses, kuna muudesse tööstusharudesse ta omale teed pole suutnud veel rajada.

Puude tarvitamine on meil senini igas tööstusharus tugev, ainult paberi- ja metalli-

tööstuses on ta suuremal määral kui mujal kivisöele teed annud.

Turvas on omale tähelepanu teeninud keemia- ja tekstiiltööstuses, kus ta esimesel alal 28% kogu kütte tarvitusest annab ning teisel 12,6%. Muudes tööstusharudes kõigub turba tarvitamise protsent 3–8 vahel.

Prantsuse kaubalepingust.

Hiljuti peetud kaupmeeste kongressil puudutas kaubandus-tööstusministeeriumi esitaja muu seas ka meie seni sõlmitud kaubalepingute tagajärgi ja tähendas, et Soome kaubaleping, millest vähem tulu oodati, on osutunud meile kasulikuna, kuna Prantsuse kaubaleping ennast vastupidises sihis tunda on annud, või teiste sõnadega öeldes, leping pole tema peale pandud lootusi täitnud ja on meile ennem kahju kui kasu toonud.

Kui neid teateid kuulda, siis kasvatavad need meie arvamisi, et meie kaubalepingute sõlmimise juures alguses teatud sihikindlus puudus, või kui veel rohkem öelda, et meie lepingute sõlmimist on nende riikidega alatud, kus seda õieti lõpetama oleks pidanud. Sest kui mitte Inglise lepingut lugeda, (mis nootede vahetamise teel sõlmitud ja enam sõpruse kui kaubalepingu nime kannab), siis on Prantsuse kaubaleping üleüldse esimene, mis meil 1922. a. jõusse astus. Sellele järgnes Soome, siis Ungari, ning hiljuti Rootsi ja Daani leping. Statistilised andmed aga näitavad, et meie kaubanduslik läbikäimine Prantsusmaaga nii elavusega on, et aastase läbikäigu üldarv kogu meie väliskaubanduslikust bilansist ainult ühe protsendi moodustab. Ungari turg on aga meile niivõrd võõras, et meie senini sinna vist oma jalgagi pole tõstnud, kuna meie turg Ungarit samuti põrmugi pole huvitanud. Vähemalt statistika keskbüroo ei ole Eesti-Ungari kaubanduslikust läbikäimisest läinud aastal kõige pisematki arvu paberile saanud panna.

Kuid nende tõsiasjade konstateerimisega ei taha meie veel öelda, et kaubanduslike vahetuste korraldamine nende kahe maaga täiesti ülearune on olnud, ning meil ei oleks põhjust nende lepingute sõlmimist isegi liig varajaseks pidada, kui need lepingud hiljem tollialanduse alal teistele lepingutele mitte põhjanevaks poleks saanud. Sest meie hilisemad lepingud põhjenevad kõik enamsoodustuse põhimõttel ning järjekult saavad Soome, Rootsi, Daani ning Inglise kaubad tollimaksude suhtes kõigi protsentuaalsete alanduste osaliseks, mis Prantsuse ja Ungari kaubalepingus viimaste saadustele ettenähtud. Teadupärast algasid aga Prantsuse kaubalepingu läbirääkimised varsti pärast Ülemnõukogu de jure tunnistamist ning sellepärast on väga arusaadav, kui meie delegatsioon tollaegses õhkkonnas laskis prantslastele nagu tänutäheks tollialandusi dikteerida, mis meie majandusele mitte kõige soodsamad ei olnud, ning kui need tollialandused enamsoodustuse põhimõtte järele hiljem ka teistele riikidele üle on läinud, siis on nad meile seda ebasoodsamad. Ning nendele ebasoodsustele tuleb lisa veel teistestki asjaoludest, mille näituseks olgu puudutatud lühidalt Eesti-Daani kaubaleping, mis hiljuti jõusse astus.

Nii nagu „Eesti Majanduses“ teatatakse, puuduvad Daanil konventsionaal-tariifilised lepingud üleüldse ning järjekult ei

ole meil Daanilt enamsoodustuse põhimõtte järele tollialanduste alal midagi võita; samal ajal võib aga Daani omad kaubad kõikide nende tollialandustega Eestisse sisse vedada, mis Prantsuse lepingus ette nähtud. Siin võib ju muidugi arvamine tekkida, et Daani ei vea sugugi meile sarnaseid kaupu sisse, mis Prantsuse lepingu tollialanduste alla käivad; et Daani veab Eestisse ainult seemet, õlikooke ja jalgrattaid, ning üldse sarnaseid aineid, mis Prantsuse kaubalepingu ettegi ei tule.

Kuid üllataval kombel kõnelevad statistilised andmed siin hoopis vastupidist keelt ja näitavad oma ette päris ootamata asju. Sest kes võiks meil uskuda, et Eesti kogu oma konjaki ja suure osa veinidest Daanist sisse on vedanud. Aga 1922. a. oleme seda ometi teinud: sel aastal on konjakit üleüldse 890 puuda sisse veetud, ning sellest on 670 puuda Daanist tulnud, veinisid on aga samal ajal üle 500 puuda Daanist sisse toodud. Siin võidakse vast öelda, et Daani on transiitmaa ja et statistika büroo ja tolliamet on ülekohtuselt selle konjaki Daani arvele kirjutanud jne. Kuid see ei muuda asja. Küll temale juba päritolu tunnistus nõutakse, olgu Prantsus- või Daanimaalt ja 20 protsendilise tollialandusega pääseb ta Eestisse ikkagi sisse.

Kuid need arvud võivad huvitavat valgust heita ka nende kahtluste peale, kuidas Prantsusmaa statistiliste andmete järele ainult 10 miljoni eest veini sisse võib vedada, kui üks ainus Tallinna äri neid 10 miljoni eest laastas läbi müüb: puudujääk tuleb Daanist sisse.

Umbes samasugune lugu on ka siidiniidi ja riidega: Prantsusmaalt tuli neid 1922. a. statistiliste andmete järele uskumata vähe sisse, Daanist tuli aga siidiriidet 1922. a. 35 puuda sisse, kuna ülejäänud 100 puuda suuremalt jaolt Saksast pärit oli. Prantsuse lepingu järele hakkab nüüd Daani oma siidile 30 prots. tollialandust saama. Siidiniiti saime Daanist 153 puuda, kuid Daanil tuleb selle pealt tolli edasi maksta, sest prantslastele pole selle pealt tollialandust antud.

Meie ei hakka üksikuid kaubaliike ainete järele edasi vaatlema, kuid üleüldiselt peab konstateerima järgmist asjaolu: kui 1922. aastal Daanist sisseveetud üksikute ainete peale ülevaatlikku pilku heita ja neid katsuma punktide kaupa Prantsusmaale õntud tariifi alandusie alla paigutada, siis on küll enam jagu Daani kaupadest seda laadi, mis Prantsuse tollialandustes väga hästi

ruumi leiavad, ning selle juures tuleb mulje, just nagu oleks Prantsuse lepingu tollitariifiline osa Daani jaoks mõni „möödu ja tellimise“ peale tehtud ja mitte „valmisriide“ kaup. Ning kuigi meie Daani kaupadele omalt poolt sarnase passiva tollirüü oleme annud, peavad meie tekstiilkaubad ja toiduained, mida meie peajasjalikult Daani välja veame, ning teised ülejäänud saadused Daanis täit tolli kandma, kuid sarnase tasakaalu puuduse põhjus ei peitu, nagu juba varem öeldud, mitte Eesti-Daani lepingu iseeneses, vaid Prantsuse lepingu tollitariifilises osas.

Meil ei ole võimalust vaatlemise alla võtta küsimust, missugust mõju Prantsuse leping meie Soome, Rootsi ning Inglise vahelise kaubanduse peale võiks avaldada, sest kahjuks ei ole meil mitte teada, missugused konventsionaal-tariifidega lepingud nendel maadel teiste välisriikidega olemas, ning ei saa sellepärast otsustada missugused hõlbustused meie enamsoodustuse põhimõtte järele tollialanduste suhtes saame, kuid sellest hoolimata peame siiski üldiselt rõhutama, et Prantsuse lepingu tollialanduste nimekirja, kui põhialus teistele lepingutele tollimaksude suhtes, meile kahtlemata vähesoodne võib olla. Ebasoodne on ta peajasjalikult sellepärast, et see tariif suuremas osas sarnaseid aineid sisaldab, mida õigusega luksusaineteks tuleb pidada, ning kõigi nende pealt on 20–50% tollialandust lubatud. Et teised riigid enamsoodustuse põhimõtte järele oma luksusainetele samad hõlbustused saavad, siis on karta, et meie edaspidi kogu oma uhkusainete tarvituse umbes 30 protsendilise tollialandusega sisse veame.

Missugust mõju leping ainult Eesti ja Prantsuse kaubandusliku läbikäimise peale on avaldanud, selleks võtame kahe viimase aasta statistilised andmed vaatluse alla. Leping astus jõusse 1922. aasta sügisel ning sellepärast on meie kaubanduslik läbikäimine Prantsusmaaga kaubalepingu alusel täiel määral ainult läinud aastal sündinud. Meie sisse- ja väljavedu näitab siin järgmisi asrvusid (tuhand. mark.):

	Sissevedu	Väljavedu
1922. a.	9.027	135.659
1923. a.	53.058	83.432

Nagu nendest arvudest näha, on sissevedu Prantsusmaalt läinud aastal ligi kuus korda kasvanud, väljavedu aga kolmandiku võrra vähenenud. Järelikult ei ole leping meie

kaupadele Prantsusmaal sugugi turgu aidanud võita, vaid turg on siin kaotsi läinud isegi suurele hulga endise aasta väljaveoainetele. Pea väljaveo ainena esines meil 1922. a. lina, mille kogu väljaveo hulgast 12% või 68 tuhat puuda 110 miljoni eest Prantsusmaale läks. Läinud aastal oleme sinna aga ainult 60 miljoni eest viinud. Kuna mullu üldine linaeksport meil ei vähenenud, siis võib arvata, et pool esimese aasta väljaveost enesele Inglismaal turgu leidis, kus hinnad nähtavasti soodsamad olnud.

Järgmise ainena tuleb nimetada puusaadusi, peajasjalikult vineeri, mida 1922. a. 11 tuhat puuda Prantsusmaale vedasime, läinud aastal ei ole siin arvatavasti suuri muudatusi olnud; vähemalt väärtuse järele oleme puusaadusi mõlemal aastal 11 milj. eest Prantsusmaale saatnud. Ainuke kaup, mis läinud aastal Prantsusmaal turgu on leidnud, on paber. 1922. a. viisime sinna ainult 20 puuda paberit, kuna mullu ligi 3 miljoni eest.

Selle vastu on aga kartul oma turu mullu täiesti kaotanud, kuna tunamullu veel 57 tuhat puuda sinna saatsime.

Teistes vähestes ainetes ei ole olulisi muudatusi olnud, neist võiks veel nimetada kilu, loomanahku ja võid ning sellega oleks loetletud peaaegu kõik need ained, mis meil Prantsusmaal vähesel arvul turgu leidnud. Need ained käivad ka lepingu järele tolli suhtes kõik, peale vineerplatete, minimaaltariifi alla, kuid mispärast turuvõitmine nii vabalt areneb, selle põhjust ei tule mitte kaubalepingus otsida, vaid takistusi teeb siin Prantsuse rahaturu kõikuv seisukord. Nagu meie ärimehed ja töösturid kaebavad, ei soovi Prantsuse ostjad lepinguid naeltes või dollarites sõlmida; langenud ja kõikuv Prantsuse frank ei ole aga ostulepinguteks kohane ning sellepärast on tulnud rida müügi võimalusi mõõda lasta minna. Kindla rahaturu seisukorra juures oleks meie kaubad ka suuremal arvul turgu leidnud.

Mis puutub sisseveo kasvusse, siis on siin järske hüppeid teinud konjak ja veinid (tollialandus 20–45%), uhkusalanõud (t.a. 33^{1/3}%), mitmesugused riided siidist ja sametist (t.a. 25–30%), pesu (t.a. 20%) ning lõpuks keemiaained (t.a. kuni 50%) ja mitmesugused õlid. Kui meie neid sisseveo aineid vaatleme ja neid alandatud tollitariifiga võrdleme, siis jõuame kahtlemata otsusele, et seda kuuekordset sisseveo kasvu on võimaldanud kaubaleping, sest teadupärast on üldtoodud uhkusainete sisseveo

toll niivõrd kõrge, et selle 20–50 protsendiline alandus sissevedu ja võistlust väga tuntuvalt kergendab.

Kuid meie ei näe selles sisseveo suurenemises esialgu veel põhjust kaubalepingut Prantsuse ainetes suhtes läinud aasta kohta iseäranis kahjulikuks pidada, sest need 50 miljoni meie 10 miljardilise sisseveo juures ei sünnita meie rahvamajandusele veel mingisugust hädahoitu, pealegi ei ole arvata, et need uhkusained ilma kaubalepinguta mujalt päris tulemata oleks jäänud. Kahilemata on aga riigikassa mõned miljoni kahju saanud ning võib oodata, et see kahju käesoleval aastal veelgi suurem saab olema, sest kahtlemata kasvab sissevedu Prantsusmaalt veelgi, kui arvesse võtta et Saksa turg, kust neidsamu aineid varemalt suuremal hulgal toodi, üldiste hindade tõusu pärast ebasoodsaks on muutunud.

Ühtlasi hakkab siis ka kaubalepingu kahjulikkus Prantsuse kaupade suhtes meie majandusele üleüldse enam tunda andma, kuid lisaks sellele tulevad käesoleval aastal ka Daani ja Rootsi kaubad, mis selle kirjutuse esimeses osas vaatluse all olid.

Kui meie lõpukokkuvõttes Prantsuse lepingut, kui Eesti ja Prantsuse kaubanduslike vahetõrgete loojat ning selle tollitariifilist osa, kui hilisemate lepingute alust, hindamise alla võtame, siis peame tunnistama, et kõnesolev leping ei ole siiski niivõrd kahjulik Eesti ja Prantsuse kaubanduslike vahetõrgetele, vaid tema kahjulikkus ja ebasoodsus seisab peamiselt selles, et tema tollitariifiline osa, mis suuremalt jaolt tollialandusi ainult uhkusainetele sisaldab, enamsoodustuse põhimõttel ka teiste maade

kohta maksvusele on pääsnud, kellele kaubalepingutes tollimaksude alal enamsoodustlik käsitus lubatud. Eriti annab tema kahjulikkus tunda nende maade suhtes, kus meie tollimaksude alal mingisuguseid hõlbustusi vastu pole saanud.

Bibliograafia.

Tähtsamad majanduslikud kirjutused Eesti ajakirjanduses.

„Narvoova raudteesild Narvas“. „Eesti Raudtee“ nr. 2/3 1924. a.

Tegelik kaupmees. „Kodumaa töösturid ei oska turgu leida“. „Pvl“ nr. 94., 5. aprillil 1924.

Tartu tööstus. Postimees nr. nr. 89, 90, 91, 92, 93, 94.

Kodumaa tööstus. Postimees nr. 89, 94.

Toimetusele saadetud kirjandus.

„Pharmacia“ nr. 1(16) jaanuar–veebruari 1924.

„Kasvatus“ nr. 3. – märts. 1924.

„Eesti Raudtee“ nr. 2/3 1924. a.

„Agronomia“ nr. 4. (seemne number) 1924.

„Loodus“ nr. 3 1924. a.

„Eesti Meis“ nr. 7.–aprill 1924. a.

„Maa omavalitsus“ nr. 3. 1924.

„Eesti Politseileht“ nr 12(120) 29.märts. 1924.

„Majaomanik“ nr. 21 (13) – 3. aprill 1924.

Kroonika.

Eesti.

Kaubandusline läbikäimine Venemaaga.

1–7. märtsini on raudteed mööda Narva ja Irboska kaudu nõukogude Venemaale saadetud:

1. Eksportkaupa:

14 vagunit paberit, kaal 191,8 tonni, 1 vag. masina osadega, kaal 10,6 tonni ja 2 vagunit viljakaitse ustega.

2. Transiitkaupa:

3 vag. kakaod, kaal 44,0 tonni; 2 vag. gelatiini, kaal 32,6 tonni; 1 vag. lõngu, kaal 7,2 tonni; 11 vag. heeringaid, kaal 172,7 tonni; 5 vag. segakaupa, kaal 53,4 tonni ja 1 vagun raudtorusi, kaal 16,4 tonni.

Sama kuu jooksul on nõukogude Venemaalt raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu kaupasi Eestisse tulnud:

48 vagunit lääitse, kaal 786,1 tonni; 44 vag. linu, kaal 389,8 tonni; 40 vag. vikki, k. 608,8 t.; 36 vag. rukist, kaal 576,9 tonni; 35 vag. loomatoidu kooke, kaal 569,3 tonni; 36 vag. takku, kaal 199,9 tonni; 31 vag. erineid, kaal 523,7 tonni; 25 tsisterni petroleumi, kaal 275,6 tonni; 27 vag. sigurisi, kaal 342,9 tonni; 5 vag. kaeru, kaal 78,9 tonni; 1 vag. nisu, kaal 16,3 tonni; 1 vag. hobusejõhve, kaal 7,6 tonni; 1 vag. võid, kaal 12,2 tonni ja 1 vag. pihtapuuõli, kaal 15,0 tonni.

Kaubandusline läbikäimine Lätimaaga.

1–7. märtsini on raudteed mööda Valga jaama kaudu Lätimaale saadetud:

8 vagunit tsementi, kaal 127,1 tonni; 3 vag. transiitkaupe, kaal 31,9 tonni; 3 kasti küpsetatud leiba „Pain Normal“, kaal 2566 klgr.; 1 saadetus raudvinte, kaal 619 klgr.; 1 vag. värsket kala 4,7 tonni; 3 vag. segakaupa, kaal 32,4 tonni; 1 vag. riidekaupa, kaal 10,8 tonni; 1 saadetus raudkaupa, kaal 1631 klgr.; 1 vag. hobuselooke, kaal 2,3 tonni ja 4 vagunit metallkaupe, kaal 27,1 tonni.

Sama aja jooksul on Lätimaalt raudteed mõõda Valga kaudu Eestisse tulnud:

2 vagunit klaaspudelisi (riiklise viina monopooli jaoks), kaal 32,2 tonni; 1 saadetus humalaid, kaal 249 klgr.; 1 vag. linu, kaal 6,2 tonni; 1 saadetus villast niiti, kaal 248 klgr.; 1 vag. sibulaid, kaal 10,1 tonni; 1 koht metallkaupe, kaal 818 klgr.; 2 saadetus portselaannõusi, kaal 1486 klgr.; 1 tsistern bensiini, kaal 11,4 tonni; 1 vag. kaeru, kaal 15,4 tonni; 1 vag. odre, kaal 16,5 tonni; 2 kohta riidekaupa, kaal 117 klgr.; 2 saadetus aniliinvärve, kaal 1004 klgr.; 1 koht metall trükitähvi, kaal 928 klgr.; 1 saadetus klaaskaupa, kaal 756 klgr.; 1 saadetus sahariini, kaal 801 klgr.; 1 vagun majakraami, kaal 1,8 tonni; 1 koht parkimata nahku, kaal 415 klgr.; 2 saadetus segakaupa, kaal 541 klgr.; 1 vag. raudkaupa, kaal 1,9 tonni; 1 saadetus raudafru, kaal 1364 klgr. ja 2 saadetus saapa pealmisnahku, kaal 409 kilogrammi.

Kaubandusline läbikäimine nõukogude Venemaaga.

Märtsikuu jooksul on Eestist raudteed mõõda Narva ja Irboska jaamade kaudu nõukogude Venemaale saadetud:

1. Eksportkaupe:

118 vagunit paberit, 1 vag. vagunirafastega, 1 vag. elus lehmaga.

Kokku 120 vagunit kaupasi, peale selle 10 vag. villakaitseuki (raudtee oma laadimise abinõud) ja 2 Eestis parandatud nõukogude Vene raudtee vedurit ning 2954 klgr. bageaskaupa.

2. Transiitkaupe.

16 vagunit heeringaid, 11 vag. põlluiõristu, 7 vag. garpiust, 5 vag. kakaot, 1 vag. villaseid lõngu, 2 vag. gelatiini, 1 vag. raudtorusi, 1 vag. aniliinvärve, 24 vag. segakaupa, 4 vag. masina osasi, 1 vag. või tündri laudu, 6 vag. nahaparkimiseekstrakti, 1 vag. kondenseeritud piima, 4 vag. saagisi, 1 vag. teed, 2 vag. sõehapnikku, 5 vag. aeroplaane ja nende osasi, 2 vag. odre ja 7 vagunit terasraafi.

Kokku 101 vagunit kaupasi ja 94 klgr. bageasi.

Sama kuu jooksul on nõukogude Venemaalt raudteed mõõda Narva ja Irboska jaamade kaudu Eestisse tulnud:

245 vagunit linu, 223 vag. rukist, 159 vag. lääse, 154 vag. vikki, 152 vag. loomafoidu kooke, 148 vag.erneid, 52 vag. ube, 104 vag. takku, 31 vag. sigurisi, 9 vag. kaeru, 6 vag. nisu, 15 vag. linaseemet, 5 vag. tefratangu, 1 vag. odre, 5 vag. võid, 90 tsisterni petroleumi, 1 vag. hobusejõhve, 28 vag. asbesti, 2 vag. õlikooksi, 3 vag. linnusulgi, 1 vag. linatööstuse jäätiseid (paklad), 1 tsistern masuuti, 3 vag. kanepi seemet, 1 vag. kaltse, 1 vag. oravanahku, 1 vag. puust hobuselooke, 7 vag. nisukliisi, 1 vag. ristikeheina seemet, 1 vag. vanu pasilaid, 1 vag. ristikeheina seemet, 3 vag. segakaupa, 1 vag. ansulgi, 1 vag. loomanahku ja 21 tsisterni naftat.

Kokku 1476 vagunit kaupasi, peale selle 1851,9 klgr. bageaskaupa ja 692 klgr. suure kiiruse saadetus.

Kaubandusline läbikäimine Lätimaaga.

Märtsikuu jooksul on Eestist raudteed mõõda Valga kaudu Lätimaale saadetud:

65 vagunit tsementi, 7 vag. elusloomi (88 sarvloomi ja 26 siga), 1 vagun küpsetatud leiba „Pain Normal“ (64 kasti, kaal 10.522 klgr.); 4 vag. hobustega (28 hobust), 1 vag. värsket kala, 23 vag. segakaupa, 65 vag. tsementi, 7 vag. riidekaupa, 6 vag. raudkaupa, 1 vag. hobuselookasi, 8 vag. transiitkaupe, 1 vag. loomanahku, 2 vag. villu, 1 vag. sealihha (kaal 9,1 tonni), 1 vag. takku, 1 vag. paberit, 1 vag. tubakut, 1 vag. kaltse ja 3 vagunit põllumajanduslist inventaari.

Kokku 135 vagunit kaupasi.

Sama kuu jooksul on Lätimaalt raudteed mõõda Valga jaama kaudu Eestisse tulnud:

34 vagunit segakaupa, 28 vag. kaeru, 7 vag. rukist, 2 vag.erneid, 1 vag. sibulaid, 5 vag. odre, 3 tsisterni bensiini, 1 vag. aniliinvärve, 4 vag. klaas monopooli pudelisi, 2 vag. majakraami, 1 vag. kookosõli, 1 vag. raudafru, 1 tsistern petroleumi, 6 vag. suhkrut, 2 vag. linu, 1 vag. takku, 2 vag. portselaannõusi, 1 vag. ahjupotte, 3 vag. nisukliisi, 1 vag. soola, 5 vag. vedruäkkide ja 4 vag. heeringaid.

Kokku 115 vagunit kaupasi.

Mõned andmed kaubaveo kohta riigiraudteedel. Et ülevaadet saada kaubaveo liikumise kohta riigiraudteedel (kogu laiaroopaline ühes Paide-Tamsalu, Valk-Koiküla ja kindluse Nõmme-Vääna kitsarooraliste raudteedega), toome allpool võrdlevad andmed 1921, 1922 ja 1923. a. kaupade liikumise kohta.

Üleliini laaditud vagunite arv kujuneb järgmisena: (Vaata lhk. 253)

Nendest tabelitest on näha, et kõige suurem kaubavedu on olnud 1922. a., kuna läinud aastal see tuntuvalt vähenenud on.

Üksikute kuude kaupa võttes on kaupade laadimine kõige suurem aprilli ja mai kuudel.

Ametlikud teated kaubandustööstusministeeriumilt.

L ä t i.

Nõukogude Vene ja Liibavi ja Vindavi sadamad. Viimasel ajal on venelaste seas elavat huvi märgata Liibavi ja Vindavi sadamate vastu. Venelased loodavad järgmisest lõikusest suuremat hulka vilja välja vedada ja soovivad väljaveo teesid korraldada. Lätis tulevad selles suhtes 3 sadamat arvesse: Riia, Vindavi ja Liibavi. Riia ja Vindavi sadam on Vene piiriga Vene roopa laulise raudteeliiniga ühendatud, kuna Riia-Liibavi normaal (Kesk-Euroopa) roopa laiusena on. Et kauba ümberlaadimine Riias Vene liinilt Kesk-Euroopa liinile kauba hinda märksa tõstaks, ei ole suurem Vene transiitkaup (vili) peaaegu sugugi Liibavi kaudu välja läinud. Vagunite telgede ümberseadmise eest normaalroopa laiuselt Vene roopa laiuseni võtab Lätis raudtee 1500 Lätis rubla vaguni pealt, mis asjalugu ka transiitkaupa Liibavist tagasi hoiab. Riia sadam oleks Lätis kõige lähem Vene transiitkaubale, kuid sadam külmetab keskmiselt 2 kuus kinni. Peale selle puudub Lätis senini tugevam jäälõhkuja. (Lätlased on Inglismaalt suurema jäälõhkuja tellinud, mis arvatavasti tulevaks talveks valmis saab).

Kuu	1921. a.		1922. a.		1923. a.	
	Kokku laaditud	Sellest Vene vagunisi	Kokku laaditud	Sellest Vene vagunisi	Kokku laaditud	Sellest Vene vagunisi
Jaanuar	7.374	899	9.021	2.003	8.911	52
Veebruar	7.964	578	9.035	1.929	8.872	165
Märts	8.562	921	14.137	6.009	11.864	1695
Aprill	7.374	2.493	11.622	5.673	10.127	764
Mai	7.287	3.280	13.238	4.675	9.516	187
Juuni	8.357	2.082	10.944	1.595	9.475	96
Juuli	7.814	1.218	9.242	437	10.373	175
August	7.001	1.144	8.744	522	10.324	208
September	7.703	2.273	8.001	292	10.355	207
Oktoober	6.438	448	7.808	269	9.050	114
November	7.407	1.125	8.592	180	8.559	256
Detsember	8.286	2.338	7.508	237	6.943	118
K o k k u	94.141	18.799	117.892	23.821	114.369	4.037
Tonnide peale ümberarvatuna kujuneb kaubarongidega äraveetud kauba arv järgmisena.						
Jaanuar	59.080	104.786	154.803	160.176	64.114	113.983
Veebruar	70.685	109.133	144.329	140.354	55.932	128.870
Märts	121.167	161.987	264.513	184.737	137.130	188.403
Aprill	140.857	170.783	321.462	188.515	111.610	189.614
Mai	200.745	171.112	288.319	180.658	82.724	144.697
Juuni	118.816	100.803	145.352	150.180	78.163	133.729
Juuli	82.415	93.473	87.183	111.878	78.468	131.742
August	70.063	81.989	86.650	109.850	85.838	125.239
September	84.086	72.150	69.489	100.906	76.042	103.458
Oktoober	62.896	74.308	65.398	92.725	51.653	104.212
November	58.398	74.090	58.484	91.557	62.771	93.662
Detsember	79.999	81.379	73.608	93.345	52.853	121.762
K o k k u	1.149.207	1.295.993	1.759.590	1.604.881	937.298	1.579.371
Kokku aastas mõlemis	2.445.200		3.364.471		2.516.669	

Vindavi ja Liibavi sadamad ei külmeta talvel kinni. Kui jääolude tõttu takistused laevasõidule nimetatud sadamatesse tekivad, siis sünnib see üleüldiste jääolude tõttu Balti merele, peaaesjalikult Sundis (nagu läinud veebruarikuul), mitte nimetatud sadamates ise, ohuke jääkord, kui ilmub, saab tõmbaurikutega murtud)

Riia sadama sügavus on meresuus 24^{1/2} jalga ja Dütina jões kuni eksport ja linna sadamani 22 jalga.

Liibavi sadam on meresuus 30 jalga sügav; talve-sadamas 26 jalga ja linna sadamas 20 jalga. Vindavi sadam on 23 jalga sügav. Kõigis kolmes sadamas on elevaatorid. Riia ja Liibavi elevaatorid on täiesti korras, kuna Vindavi elevaator praeguses seisukorras vilja mahutamiseks kõlbmata on. On viimasel ajal

küll mõned masinad sisse seatud, kuid see ei anna veel võimalust elevaatorit vilja mahutamiseks tarvitada. Vindavi elevaatori parandamine ja kordaseadmine nõuab suuri summasi (sisemine sisseseadmine nõuaks 1 miljon latti), mida Läti eelarve seisukord mitte ei või lubada. Selle tõttu on lätlased venelaste poole pööranud ettepanekuga: Vene võiku osa elevaatori parandamisest ja kordaseadmisest, sest et elevaator peaaesjalikult mitte Lätile, vaid Venele tarvis oleks. Läti ettepanek on: Venelased kaiku ^{2/3} parandamise ja kordaseadmise kuludest: ühe kolmandiku kataks lätlased. Lätlased panevad ette, Vene võiks rahalist toetust avansi näol anda, missugune avans

nendest summadest kaetud võiks saada, mis Läti Veneti transiidi veo eest saada oleks.

Transiit Venest läbi Läti, peaauglikult viili, teeb viimasel ajal 55 vagunit päevas välja. Praegu on Riia ja Vindavi sadamate aidad kõik Vene viilja täis. Peale Riia sadama kinnikülmetamise juhiti Vene transiit kõik Vindavi. Vindavis seisavad Vene kaubad aitade puudusel praegu mitu päeva lahtise taeva all, kuna Liibavi elevaator ja aidad peaaegu tühjad on.

Läinud kuul käisid Liibavi sadamat vaatamas Vene saadik Aralov, Vene kaubandusline esitaja Jusbashev, Läti rahaminister Ringold Kalning ja teedeminister Pauluk.

Venelased olid eriti huvitatud Liibavi sõjasadama tehastest, millede juure kuiv dokk kuulub, mis kõige suurem Balti merel. Venelased soovivad Riia-Liibavi raudtee liini ümberaetutamist Vene laiuseks ja toonitavad, et ümberaetutamise järele mitte ainult suur jagu Vene transiiti Liibavisse saab minema, vaid ka sõjasadama tehased saaks tellimisi Venest. Ka Liibavi tööstus (mis sõja ajal mitte kannatanud ei ole) võivat tellimiste peale Venest rehkendada; iseäranis Liibavi õlitavabrik, endine Kieler ja Marofi ja Seligman'i tapamaja. Viimane kavatses Ukrainaga lähemasse ühendusse astuda. Tapamaja esitaja sõidab lähemal päevil selleks otstarbeks Ukrainasse.

Liibavi tööstuse ja kaupmeeste ringkonnad nõuavad rutulist Riia-Liibavi raudtee liini ümberaetutamist Vene laiusele. Läti teedeministerium kõeldub rohkem teise paralleelse Vene laiuse roobaste liini ehitamise poole. Vastav summa oli juba eelseisvasse eelarvesse võetud, kuid sai mahakriipsutatud eelarve tasakaalu viimiseks.

Vindavi sadama elevaatori kohta saime veel Dresden'i Seck'i masinavabriku siinse esitaja Venz'i kaudu teada, et Seck'i vabrik läbirääkimisi peab Prantsuse kaubamaja „Cislas'ega“, elevaatori paranduse ja sisse-seade tööde oma kätte võtmise üle. „Cislas'i“ esitaja sõitvat lähemal päevil Moskva samas elevaatori asjus.

Poola.

Erakorralised volitused rahaolude parandamiseks Poola presidendile. Kuni 30. juunini 1924 on presidendil õigus, peale läbirääkimisi ministrite nõukoguga, dekreetidega lahendada mitmesuguseid küsimusi, mis rahaasjanduse tervendamisse puutuvad. Muu seas on presidendil õigus: tõsta otsekohesid maksusi, nende maksumääri lühendada ja muuta, varandusmaksu sissenõudmise viise lihtsustada, tollitariifi muuta tööstuse huvides, valitsusasutustes kokkuhoidmise printsiibi läbiviimise kohta määrusi anda, laenusid teha kuni 500 miljoni kuldfrangini, nende eest andes garantiisid ei ole õigust ära anda riigi monopole ega raudteed, ära müüa riigi ettevõtteid kuni 100 miljoni frangini, riigi rahaasutuste põhikirjades muutusi teha, uut rahasüsteemi (kuld) sisse seada ja asutada emissiooni panka riigi osavõttel ja riigi kontrollil, nimetada emissiooni panga direktori ja kinnitada nõukogu, anda emissiooni pangale õigusi raha välja anda, millest 1/4 – kolmandik kulla või kindlate väärtuspaberitega oleks kaetud, kõige abinõudega võidelda spekulatsioonile ja liiakasuvõtmise vastu.

Uus rahasüsteem Poolas. Dekreediga 20. jaanuarist 1924 määrab president ära uue rahasüsteemi Poolas. Rahaüksuseks saab „zloty“, milles 9/31 grammi puhast kulla. Zloty's on 100 grosz'i.

Riigil on õigus lüüa järgmisi rahasid:

1. Kullas: 100, 50, 20 ja 10 zloty'lisi.

2. Hõbedas: 5, 2, 1 ja 0,50 zloty'lisi.

3. Niklis: 20 ja 10 grosz'ilisi.

4. Pronksis: 5, 2 ja 1 „

Riigil on õigus kuldraha lüüa piiramata arvul, hõberaha kuni 4 zl. ja teisi rahasid kuni 1,5 zl. iga kodaniku peale.

Poola Pank (Bank Polski). Riigi Teataja 25. jaan. 1924. a. toob dekreedid, millega kinnitakse uue emissioonipanga põhikiri. Poola Pank on aktsiatisus, 100 miljoni zloty põhikapitaaliga, mis miljoni aktsiasse jagatud. Aktsiad on nimelised ja ei või ilma direktori lubata edasiantud saada. Poola Pangal on ainuõigus raha trükkida ja lüüa 25 aasta jooksul. Paberiraha peab kuni 30% kullaga või kindlate väärtuspaberitega kaetud olema. Valitsus ei saa Pangalt laenu emissiooni õiguse eest, aga Pank avab temale krediiti 30 miljoni zloty ulatuses. Pank maksab riigile 0,50% väljantud raha summast maksu ja poole puhtast kasust, kui see suurem kui 8% põhikapitaalist. Aktsiad müüakse ainult kullale vastava välisraha ja tshekkide vastu. Aktsiate müük lõpeb 31. märtsil 1924. a., kuid nõukogul on õigus seda tähtpäeva edasi lükata.

Norra.

Norra riigipanga raskused. Teatavasti maksab Rootsi, Norra ja Daani vahel metallraha suhtes konventsioon, mille järele kõigi kolme riigi metallraha üheväärtuliseks loetakse, mille tõttu ta kõiges kolmes riigis seaduslike maksuvahendina tarvitusel on. Konventsioonis ettenähtud tähtaegadel reguleerivad lepinguosalised riigid omi arveid, vastastikkuri päevakursi järele tagasiandes ajajooksul kokkukogunud teise riigi metallraha. Nagu sellest näha, kannatavad selle konventsiooni all maad, kus valuuta madalam, nimelt Daani ja veel rohkem Norra. Nii selgub vastavast Norra komisjoni otsusest, et Rootsi Norrale 31. detsembril 1923. a. 11,2 miljoni krooni metallraha ümbervahetamiseks saatis, mille eest Norra kohustatud 11,2 miljoni Rootsi krooni välja maksma, mis üle 22 miljoni Norra krooni välja teeb. Nagu nendest arvudest näha, on Norra kursivahede kahju umbes 11 miljoni krooni suur. Esialgu jääb Norra võlg Rootsidele 5 aastase kindla laenu nõi tasumata.

Norra konstitutsiooni komisjon kiitis temale esitatud metallraha konventsiooni muudatuse kava heaks, missugune 5 s. k. p. stortingile esitati.

Ameerika-Ühisriigid.

Talvili kannatab lume puuduse all. Mitmes osas on ilmad veebruari keskel õige halvad olnud talviljale. Lume puudus on õige palju kahju teinud. Mitmekordne sula ning külmetus on kahju tuntavalt tõstnud. Paljudes keskosariikides on lootused hea saagi peale väiksed. Kõige rohkem on kannatanud talinisu. Ka rukis on õige raskelt kannatanud, kuid üldiselt on see paremas seisukorras kui nisu. Paljudes lõuna osariikides on külm kaerale tuntavalt liiga teinud ja kohati isegi täielikult hävitanud. Georgia, Alabama, Tennessee ja Carolina osariikides on õige suuri külvipinna vähenemist karta. Üldiselt on ilmad põllutööks õige soodsad olnud. Ehk küll mõnes osariigis on põllumehed, suurte vihmade tõttu ja tõd-jõu puudusel, künni ja külviiga veidi maha jäänud. –

Teated ettevõtete tegevusest.

Uued aktsiaseltsid ja osühisused.

Kaubandus-õõstus a/s. „Frankonia“. Tegevusala: vabrikute, tööstusehõvõtete, töökodade ja kaubandusettevõtete sisseseadmine ja eksploateerimine Eestis ja väljamaal oma ja komisjoni arvel. Seltsi tegevus algab kauplemisega igasuguste klaasitööstuse ja teiste kaupadega. Asutajad: M. Frank, Leo Salzberg, A. Frank ja A. Gabis. Põhikapitaal: Mk. 5.000 000, mis jaotatud 5.000 akts. ä Mk. 1000. —

(R. T. nr 46—1924. a.)

Esimene Eesti Kinnituse Seltsi „Eeks'1“ aruandest volinikkude kogule loeme muu hulgas. Järjekorralisi sissetulekuid on Mk 2.042.229.92 rohkem olnud kui eelarves ettenähtud, kuna kuludeks assigneeritud krediidi summast Mk. 285.937.21 järele on jäänud. Otsekoheste kinnituste arv on aasta jooksul kasvanud 15,5% võrra.

Ehk küll möödunud aasta raske ikalduse aasta oli, mille tagajärjed ka kinnitustegevuses oma mõju tublisti tunda andsid, on sel aastal seltsi tegevus siiski tuntavalt edenenud.

Eelmiste aastatega võrreldes peegeldub edenemine järgmiselt:

Aasta	Preemiate sissetulek	Kahju summa	Kindlustuse kapitaalid
1917	10.281.—	2.765.—	364.389.99
1918	52.752.—	29.404.—	350.227.11
1919	323.776.—	17.395.—	588.664.15
1920	1.039.170.—	21.511.—	1.019.520.23
1921	2.551.954.—	609.412.—	2.042.611.34
1922	6.441.558.—	398.418.—	4.318.733.14
1923	8.651.399.—	609.176.—	7.117.403.24

Tähtsaks edusammuks aruande aastal, kui ka üldise seltsi elueal, oli maja omandamine ühes suurema krundiga pealinna elavama liikumise tuiksoonel, mis linna südant pea-raudteejaamaga ühendab.

Ostmise sündis seltsile sündsail ja kasulikkelt tingimisel, mille tõttu seltsi varandus, kui arvesse võtta praeguse aja ehitushindu, umbes 15—20 miljoni marga võrd kasvas.

Omandatud maja Laia ja Nunne tänava nurgal on nägus ja kõigiti korralik kolmekordne kivi ehitus.

Maja on ehitatud 1906. a. Eestimaa aadeli klubi tarvis, nägusate ja avarate saalidega, nii et selts vähema ümberehitusega omale kõigiti ilusad ja ajakohased ruumid omas.

Peale seltsi oma kontori asuvad majas veel mitmed suuremad asutused, nagu Eesti Panga Tallinna osakond, Põllupank, Tallinna Majaomanikkude Pank ja Aktsiisi Peavalitsus.

Hoovi ruum pikema uulitsa frondiga annab tarvide korral suurema juureehituse võimaluse.

Seltsi tulude arves on märgitud preemiad 1923. a. eesi Mk. 6.405,8 tuh., preemia reserv 1922 aastasi Mk. 2.444,2 tuh., edasikinnituse preemia Mk. 2.245,6 tuh. ja kuludemaks Mk. 1.370,2, kõik kokku Mk. 13.452,3 tuh. Kuludeks läks tulekahjude tasu Mk. 609,2

tuh., edasikinnituse preemiaks Mk. 3.177,6 tuh., provisjonideks 538,3 tuh., õrikuludeks Mk. 3.420 tuh., nii et preemia reservi jäi ülejääk Mk. 4.605,0 mk ja veel vähemaid summasid võis määrata kahjude reservi ja tagavara kapitaali juurde.

Seltsi äriseis oli tasakaalus Mk. 23,3 milj. peal, millest kõige suurem summa aktivas oli kinnisvara 21,1 milj. margaga. Seltsi kindlustuse kapitaal ulatas 7,1 milj. margani ja kreditorid 14,4 milj. margani. Sellest on näha, et seltsi likviid aktivad haruldaselt väikesed on ja kui kasulikkult selts ka maja ei ostanud, omegi tuleb kahelda, kui soovivat nähtus see on, et kinnituse seltsi passivas kreditorid $\frac{2}{3}$ välja teevad ja tema likviid ressursid vaevalt $\frac{3}{10}$ on aktivadest.

Ärikalender.

10. aprillil.

A/s. Eestimaa apteegi- ja rohukaubanduse ühing „Ephag“, korralline peakoosolek, kell 6 p. l. Tallinnas, Harju t. 41.

Eesti kinnitus a/s. „Polaris“, korralline peakoosolek, kell 6 p. l., Tallinnas, Vana Viru t. 12.

A/s. „Kütte-Jõud“, erakorralline peakoosolek, kell 7 p. l. Tallinnas, V. Viru t. 12 (Eestimaa Vabrikantide Ühisuse ruumides).

Ühendud saapa- ja nahavabrikute a/s., korralline peakoosolek, kell 5 p. l. Tallinnas, S. Karja t. 18, k. 13.

11. aprillil.

Krenholmi puuvilla manufaktuuri o/ü., erakorralline peakoosolek, kell 12 päeval, Tallinnas, Pikk tän. 68, krt. 3.

A/s. Eesti Laenu pank, teine korralline peakoosolek, Tallinnas, S. Karja tän. omas majas.

15. aprillil.

A/s. „Loksa tehased“, korralline peakoosolek, kell $\frac{1}{6}$ p. l., Tallinnas, Suur Brookusmägi 16, k. 2.

Tallinna Eesti kirjastusühisus, korralline peakoosolek, kell 6 p. l. Tallinnas, Pikk tän. 2.

Eesti a/s. „C. Siegel“, korralline peakoosolek, kell 1 päeval Tallinnas, Lai t. 27.

Kaubandus-õõstus aktsiaselts „Frankonia“, tegevuse avamise peakoosolek, kell 6 p. l., Tallinnas, Posti tän, 6, k. 4.

16. aprillil.

A/s. „Christian Fröbling“, korralline peakoosolek, kell 4 p. l. Tallinnas, Narva m. 67.

Tähtsamad vähempakkumised.

Merejõudude staabi tehnikasakond (Sadamas, U. Hollandi t.), kinnisel, 12. aprillil s. a. kell 10 homm. 180 ruutmeetr. hinoeumi, 1570 kgr. kaflatsinki ja 4000 elektrilampi.

Riigi raudteevalitsus (Tallinnas, Tehnika t. 16-a tuba 18), kinnisel, 11. aprillil s. a. kell 10 homm. - 10.000 kantjalga tamme pakkusid.

Sv. varustusvalitsus (Pagari t. 1, tuba 27), kinnisel, 24. ja 26. aprillil s. a. kell 11 e. l., - suuremal arvul villast riiet, vooditekke ja niiti.

Sv. varustusvalitsus (Pagari t. 1, tuba 27), kinnisel, 30. aprillil ja 3. mail s. a. - suuremal arvul puuvillast ja linast riiet.

Isiklikud teated.

Abielu varanduste lahutamise lepingud.
Jakob Hansu p. **Tannenthal** ja Emma-Pauline-Marie Hansu t. **Tannenthal**, sünd. Mäe; Voldemar Henu p. **Peterson** ja Hilda Hansu t. **Peterson**, sünd. Pöder; August Karli p. **Kippasto** ja Alma-Elisabeth Juhani t. **Kippasto**, sünd. Schultz; Aleksander Jaani p. **Andrekson** ja Elisabet Johani t. **Andrekson**, sünd. Matson (R. T. nr. 46-1924. a.); Thure **Rausch-Traubenberg** ja Elisabeth **Rausch-Traubenberg**, sünd. Mohrenschildt; Jaan **Tamm** ja Ekaterina **Tamm**, sünd. Smirnova; Vladimir **Klein** ja Olga Johannes t. **Klein**, sünd. Proos (R. T. nr. 47 - 1924. a.)

Kaubalaadimised riigi raudteel.

Üksikutel nädalatel on meie era-kokkuvõtte järele riigi raudteedel (lairoopalisel, Paide-Tamsalu, Valk-Mõniste ja kindluse Nõmme-Vääna kitsarööplistel liinidel) kaupu laaditud järgmisel määral (vagunid):

	13-21. veebr.	22-29 veebr.	1-7. märts.	8-15. märts.	15-22. märts.	22-29. märts.
Teravilja ja						
jahu . . .	74	87	90	97	117	203
Kartulid . . .	13	24	19	31	14	19
Elusloomi . . .	74	92	70	39	63	94
Linu . . .	53	49	76	39	64	65
Põletispuid . . .	551	534	557	440	473	459
Muud metsa-						
materjaali . . .	508	499	521	537	668	694
Põlevkivi . . .	57	126	95	57	96	67
Muud era-						
kaupa . . .	987	1068	931	774	1007	947
Kokku . . .	2317	2479	2359	2014	2502	2548
Raudtee veod	277	338	381	324	371	307
Kokku laadi-						
tud . . .	2594	2817	2740	2338	2873	2855

Tallinna lairoopalisesse kaubajaama on samade aegade jooksul sisemaalt sisse tulnud:

	1-7. veebr.	8-14. veebr.	15-21. veebr.	21-29 veebr.	1-8. märts.	8-15 märts.
Teravilja ja						
jahu . . .	1	2	4	3	4	—
Kartulid . . .	9	—	2	9	10	15
Põletispuid . . .	436	339	382	226	463	376
Metsamaterj. . .	164	182	266	275	212	179
Linu ja takku	13	7	13	18	15	14
Muud erakau-						
bad . . .	59	42	41	47	62	54
Põlevkivi . . .	42	24	57	64	61	56
Kokku . . .	724	599	765	642	827	694

Viimased börs kursid*)

	London			Stockholm			Helsingi			New-York		
	1923 a. 4. IV.	1924. a.		1923 a. 4. IV.	1924. a.		1923 a. 5. IV.	1924. a.		1923 a. 4. IV.	1924. a.	
		28. III.	4. IV.		28. III.	4. IV.		27. III.	3. IV.		28. III.	4. IV.
Naelsterling . . .	—	—	—	17.53	16.265	16.30	171.50	171.05	172.20	4.6675	4.30	4.3137
Dollar	4.668	4.2987	4.3056	3.76	3.78	3.785	36.70	39.99	39.97	—	—	—
Prantsuse frank. . .	71.87	78.50	74.95	24.40	20.85	21.80	240	217,5	235	—	—	—
Helveetsia frank . .	—	—	—	69.40	65.50	66.00	—	—	—	—	—	—
Rootsi kroon . . .	17.56	16.26	16.30	—	—	—	9.76	10.60	10.565	—	—	—
Soome mark	171	171.75	172.25	10.26	9.46	9.46	—	—	—	—	—	—
Daani kroon	24.47	27.125	26.15	71.75	59.95	62.50	701	634,5	661	—	—	—
Hollandi gulden . . .	11.873	11.646	11.61	147.90	139.80	140.60	14.45	14.825	14.81	—	—	—
Eesfi mark	—	—	—	—	—	—	10.80	10.60	10.60	—	—	—
Kuld per unts	88/6	95/11	95/10	—	—	—	—	—	—	—	—	—

*) London noteerib kurse: £ 1 nii mitu vastava maa rahaüksust. Mujal on noteerimisviis nagu Tallinnas, s.t. kurs näitab ühe naelsterlingi ja dollari hinda oma maa rahaüksustes ja kõikide teiste valuutade hinda 100 üksuse eest.

Tallinna börs kursisedel

Kuupäev		1 dollar	1 naelsterling	1 biljon Saksa r. mk.	100 Soome marka	100 Rootsi krooni	100 Daani krooni	100 Prantsuse frk.	100 Holl. gulden.	1 Lat	100 Tšehhosl. kr.	1 kuld rubla	100 Itaalia liiri	100 Helveetia fr.
31.III	O.	378,5	1625	—	939	9975	6025	2085	14000	71,50	1145	188	1645	6575
	M.	379,5	1631	94,—	949	10.075	6125	2135	14100	73,—	1175	—	1675	6625
	T.	—	1630	—	—	—	—	—	—	73,—	—	—	—	—
1.IV	O.	378,5	1626	—	938,5	9975	6175	2100	14000	71,50	1145	188	1645	6600
	M.	379,5	1632	94,—	948,5	10.075	6275	2150	14100	73,—	1175	—	1675	6650
	T.	379,5	1632	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2.IV	O.	378,5	1630	—	939	9975	6275	2150	14050	71,50	1120	188	1670	6675
	M.	379,5	1636	94,—	949	10.075	6375	2200	14150	73,—	1150	—	1700	6725
	T.	379,5	1636	—	—	—	—	—	14150	—	—	—	—	—
3.IV	O.	378,5	1629	—	939	9950	6250	2275	14025	71,50	1120	188	1685	6700
	M.	379,5	1635	94,—	949	10.050	6350	2350	14125	73,—	1150	—	1715	6750
	T.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4.IV	O.	378,5	1626	—	938	9935	6200	2200	14000	71,50	1125	188	1670	6625
	M.	379,5	1632	94,—	948	10.035	6300	2250	14100	73,—	1155	—	1700	6675
	T.	379,5	—	—	—	—	—	2250	—	—	—	—	—	—
5.IV	O.	378,5	1630	—	938,5	9950	6225	2175	14075	71,50	1120	188	1650	6625
	M.	379,5	1636	89,—	948,5	10.050	6325	2225	14175	73,—	1150	—	1680	6675
	T.	379,5	1636	—	—	10.050	—	—	—	73,—	—	—	—	—

Tähtsamate en gros kaupade hinnad, mis läinud nädalal kauba börsel koteerimise komisjoni poolt koteeriti.

Jahud: nisu, pehme, kõrgem Ameerika sort. . . . . pd.	570—700	Kohvi, Kesk-Ameerika sordid	4200—5000
„ „ söre Ameerika	650—720	„ „ Mexiko	—
A/S. Rotermanni tehaste jahud: nisu, pehme, ...	520—640	Tee, lahtine Pekoe broken, Java	4600—4800
„ söre	640—670	„ „ Orange Pekoe, Java	5600—6000
„ pehmed, teised sordid	—	„ „ „ Tseilon	6000—6600
Rukki jahud	295—300	„ „ „ Moning, Hiina	4200—4400
„ püül	410—455	Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100
Nisu, Vene	—	„ „ Java	—
Rukis Eesti	280—285	„ „ Poola ja Tšehhoslovaakia	1110—1120
„ Vene, ...	255—260	Siirup, kartuli, B 42 ^o	800
Kaerad, toidu, Eesti	255—260	„ „ B 38 ^o	—
„ seemne, Vene	275—295	„ „ Glucose	775
Odrad, ...	—	Sool, lahtine	54—55
Erned, rohelisted, Eesti	—	Heeringad, Yarmouth, Mattie	tünn 4500—4800
„ „ Hollandi	—	„ „ Shotti Mat Full	4800—5000
Riis, Burma II.	640—650	„ „ Mattie	4700—4900
Kartulid, eksport fob Tallinn	—	„ „ Norra Full	—
„ piirituse	—	„ „ Islandi	2500
Kartuli tärklis „Superieur“	660—675	Liha, sea, I. sort	pd. 1440—1520
Pliim, pudelites . . . . . ltr.	18	„ „ looma, I. sort	1100—1400
Või, melerei, eksport . . . . . pd.	3400—3600	Pekk, eksport. I s.	—
Margarin, väljamaa	1920—2000	Heinad, aasa . . . . . vaguniviisi	—
Juust, kohalik, Schweitsi. . . . . pd.	2200—2400	Õlkoogid, linaseemne	270—275
Kaseiin	700—900	„ „ palmi	215
Munad, eksport I. s. (sinine tpl.)	13—15	„ „ päevalille	270—275
„ „ II. s.	12	„ „ soja	345—355
Kakao, Inglis	1200—1400	Nisukliid	195—210
„ „ Ameerika	1100—1200	Rukkikliid.	—
„ „ Hollandi	1700—2000	Puuvilla riite, Bjas, D. I.	ars. 42,25—49,75
Kohvi, Rio, Santos	3200—3800	„ „ Mitkal, ekstra	34,5—36,7c
„ „	—	Lina, Liivi R.	pd. 2400—2085
„ „	—	„ „ Võru-Petseri	2750—2045

Lina seemned, õli 87 ¹ / ₂ % basis fr. Tall. „	—	Tsement, Portland, Port-Kunda	—
„ külvi 98—99 „ . . . pd.	—	pütt 10 pd. 10 naela	pütt 745
Takud, Codilla I.	—	Tsement, Portland, Port-Kunda	—
„ „ II.	—	pütt 10 pd. 10 naela fr. Kunda.	—
Kivisüsi, auru, Yorkshire 2k. pest.	59—62	Tsement, Portland, Aseri	690
„ „ Newcastle	57—58	Kriit, toores „ . . . . . pd.	85—100
„ sepa	64—66	„ pestud	110—130
Koks, valu	95—100	Asfalt	160
„ gaasi	85	Tõrv, kivi	—
Põlevkivi, I. sort	10	„ puu	—
Põlevkivi, II. sort	7,5	Lubi	—
„ III. „	5	Gips, tükkides frko Isborsk	—
Raud, sordi	280—300	„ jahvatatud „	—
„ talad (T)	290—320	„ krohvimise, loko „	70
„ vits	440—490	Teliskivid, I. sort, tuhat, fr. Tall.	6100
„ raud plekk	420—460	Puumaterjalid, saetud D/B/B/	—
„ „ tsingitud	720—760	Eesti Strd I, II ja III s. frko Tal. .	—
Teras Inglis.	—	Puumaterjalid	—
„ Saksa.	—	„ „ IV s.	—
„ nikkel	—	„ propsid: 7×7	—
„ vedru	480—500	„ liiprid	—
„ tööriistade	1100—1200	Põletispuud, sega 20% okaski, k. sld.	5800—6000
„ talla	320—340	„	—
Malm	240—250	Nahk, talla, Eesti kodumaa too-	—
Inglisina	8500—9000	resnahast valmistatud . pd. I s.	4400—4600
Seatina	1100—1200	Nahk, talla, Ameer. tooresn. val-	—
Vask, plekk punane	4100—4900	mist. . . . . I sort	5000—5200
„ valge	3700—4700	Nahk talla, Ameer. tooresn. val-	—
Tsink-plekk	1600	mist. . . . . II sort	4400—4800
Masinaõli, Vene, Nobel No. 6.	535—540	Toores nahk väikesed ja suured .	—
„ Ameerika	540—550	Tuletikud, origin. kast (500 pakki)	6300 6500
„ solaar	—		
„ Vacuum Vene	1000—1300		
„ auto	700—750		
Tsilindrtõli, Vene	640—750		
„ Ameerika	500—700		
Põlevkivi, õli	180—240		
„ pigi	300		
Nafta, Vene	240—260		
„ Ameerika	225—230		
Petrooleum, Vene	280—290		
„ Ameerika	280—290		
Bensiin, Vene	600—650		
„ Ameerika	600—650		
Piiritus, eksport. (excl. vaat) fob ltr.	\$ 0,20		
Pesusooda . . . . . pd.	185—195		
Seebikivi 72% Inglis	540—590		
Parafiin 50 ¹ —52 ⁰	1050—1150		
„ 120 ⁰ —134 ⁰	—		
Parkimise ekstrakt	850		
Väävel, õie 98%	360—400		
Värvid, nigrosin vees sulav, välj. pd.	8500		
„ tsinkvalge Saksa roh. PZ. pd.	1680		
„ „ Prantsuse „	1680		
„ tinavalge inglise	1660		
„ ooker Prants.	270—275		
Väetisained Superfosf. „Silva“ (k. 6 pd.)	—		
„ 17-18% fr. Tallinn.	—		
„ Superfosf. E. T. K. must kukk	—		
(k. 6 pd.) 18—20% fr. Tallinn.	—		
„ Thomasjahu k. 100kg. 15-17%	—		
„ Kaalisool, 30% kott 6 pd. frko jaam	—		
„ „ 40%	—		
„ Kainiit 12% lahtine, ... pd.	—		
„ Norra salpeeter, kott 6 pd.	—		
„ Vosvoriit, Eesti 6%	—		
Paber, rotatsioonil	400		

Prahid :

Lina			
Tallinn — Stettin	tonn	—	
„ — Ghent	„	—	
„ — Dundee	„	—	
„ — Belfast	„	—	
„ —	„	—	
„ —	„	—	
Takud + %			
Puumaterjalid D/B/B/	standard		
Tallinn — London	„	—	
„ — E. C. C. P. (Ingl. idarand)	„	—	
„ — Antwerpen	„	—	
„ — Southampton	„	—	
„ — Manchester	„	—	
„	„	—	
„	„	—	
Segakaup	tonn		
Tallinn — Stettin	„	—	
„ — London	„	—	
„ — Stockholm, või	„	—	
„	„	—	
„	„	—	
Kartulid			
Tallinn	„	—	
„	„	—	
„	„	—	
„	„	—	
„	„	—	
„	„	—	
„	„	—	
„	„	—	
„	„	—	
„	„	—	